

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев 15725/2024
27.11.2024. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Драгане Маринковић, председника већа, Зорице Булајић и Ирене Вуковић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Владо Павићевић, адвокат из ..., против туженог ББ из ..., чији је пуномоћник Александар Стевановић, адвокат из ..., ради утврђења ништавости, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж 1835/23 од 10.04.2024. године, у седници одржаној 27.11.2024. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија тужиоца изјављена против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж 1835/23 од 10.04.2024. године.

Образложење

Пресудом Вишег суда у Крагујевцу П 100/22 од 23.03.2023. године, ставом првим изреке, одбијен је као неоснован тужбени захтев тужиоца којим је тражио да се утврди да је ништава и без правног дејства заложна изјава оверена код Основног суда у Крагујевцу Ов бр.95/11 од 05.11.2011. године, коју је тужени ББ дао у корист ВВ из ..., а на основу које је уписана 05.01.2011. године извршна вансудска хипотека првог реда на праву коришћења сукорисничког удела од 586/682 на парцели кп.бр. .. заложног дужника - туженог ББ и породичној стамбеној згради која се налази на кп. .., све уписано у ЛН .. КО Крагујевац 4, насеље Ставом другим изреке, обавезан је тужилац да туженом накнади трошкове парничног поступка у износу од 275.492,00 динара са законском затезном каматом почев од извршности пресуде па до коначне исплате.

Пресудом Апелационог суда у Крагујевцу Гж 1835/23 од 10.04.2024. године, одбијена је као неоснована жалба тужиоца и првостепена пресуда је потврђена.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужилац је благовремено изјавио ревизију због битних повреда одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Испитујући правилност побијане одлуке у смислу члана 408. у вези члана 403. став 2. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“, бр. 72/11, 55/14. 87/18 и 18/20), Врховни суд је утврдио да је ревизија тужиоца неоснована.

У поступку није учињена битна повреда одредба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку, на коју Врховни суд пази по службеној дужности. Ревизијом се указује на учињену битну повреду одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 12. ЗПП, која није разлог за изјављивање ревизије према одредби члана 407. став 1. тачка 2. ЗПП. Такође, није разлог за изјављивање ревизије према одредби члана 407. став 1. тачка 3. ЗПП ни битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 1. у вези са члановима 276. и 278. Закона о парничном поступку, због тога што је у поступку саслушан само тужилац а не и тужени, на коју у ревизији тужилац указује. Ово стога што у конкретном случају другостепени суд одлуку није донео на расправи, па није ни изводио доказ саслушањем странака, већ првостепени суд на главној расправи коју је спровео, због чега се ревизија из ових разлога не може изјавити јер битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 1. ЗПП представља ревизијски разлог само уколико је учињена у поступку пред другостепеним судом.

Према утврђеном чињеничном стању, тужени је ради обезбеђења новчаног потраживања које тужилац има према њему у износу од 91,300 евра по основу зајма, дао заложну изјаву 02.08.2012. године која је оверена од стране Основног суда у Крагујевцу дана 08.08.2012. године под бројем Ов 16390/12, према којој се тужени сагласио да се на непокретностима у његовом власништву, и то: породичној стамбеној згради на кп.бр. .. са правом коришћења грађевинског земљишта испод и око зграде, које непокретности су уписане у Лист непокретности бр. .., изврши упис заложног права – извршне вансудске хипотеке првог реда у корист тужиоца. На основу ове заложне изјаве у Катастру непокретности дана 07.05.2013. године, извршен је упис хипотеке, а на захтев тужиоца као хипотекарног повериоца дана 22.01.2014. године и хипотекарна продаја заложених непокретности туженог. На истим непокретностима у време уписа хипотеке на основу заложне изјаве туженог од 02.08.2012. године, већ је била уписана извршна хипотека првог реда на основу заложне изјаве од 05.01.2011. године оверене од стране Основног суда у Крагујевцу Ов 95/11 од 05.01.2011. године, коју је тужени као заложни дужник дао у корист ВВ из ... као заложног повериоца, а ради обезбеђења потраживања овог лица из уговора о зајму од 17.12.2006. године у износу од 250.000 КМ.

Према аргументацији нижестепених судова, терет доказивања постојања разлога за ништавост заложне изјаве од 05.01.2011. године, као и уговора из кога произлази потраживање чијем обезбеђењу је иста служила, био је на тужиоцу. Међутим, ни сам тужилац у свом исказу приликом саслушања није тврдио да ВВ нема потраживање према туженом из уговора о зајму од 17.12.2006. године. С обзиром да разлози које је истицао, и то да га је тужени приликом давања заложне изјаве ради обезбеђења његовог потраживања, обмануо и преварио јер је у том моменту већ била уписана хипотека на основу заложне изјаве коју је тужени дао у корист ВВ, не представљају недостатке у заложној изјави чија се ништавост тражи, већ евентуално заложне изјаве коју је тужени дао ради обезбеђења потраживања према тужиоцу, све ово посебно ако се има у виду да је тужилац сагласно начелу јавности могао извршити

увид у јавно доступне податке у катастру непокретности – тужбени захтев тужиоца неоснован је због чега је одбијен.

Правилно су нижестепени судови закључили да је тужбени захтев тужиоца неоснован, али по оцени Врховног суда овај закључак следи независно од тога да ли је тужилац доказао чињенице битне за ништавост побијане заложне изјаве сагласно правилу о терету тврдње и доказивања. Ово стога што као тужени тужбом није обухваћен ВВ – хипотекарни поверилац чије потраживање је обезбеђено уписаном хипотеком на основу заложне изјаве туженог од 05.01.2011. године, а чија пуноважност је била предмет овог спора.

Према одредби члана 211. став 1. Закона о парничном поступку, нужно супарничарство постоји ако по закону или због природе правног односа тужбом морају да се обухвате сва лица која су учесници материјалноправног односа. Према ставу 2. ако сва лица из става 1. овог члана нису обухваћена тужбом као странке суд ће да одбије тужбени захтев ка неоснован, док према ставу 3. о нужном супарничарству суд води рачуна по службеној дужности.

Хипотека је заложно право на непокретности, а независно од тога како се конституише (на основу уговора или судског поравнања, заложне изјаве, закона или судске одлуке), реч је о стварном праву на туђој ствари које настаје уписом у надлежни регистар непокретности и на основу ког права поверилац може наплатити потраживање обезбеђено хипотеком из вредности заложене ствари (члан 2. и 8. Закона о хипотеци – „Сл.гласник РС“, бр. 115/2005). Према томе, хипотекарни поверилац поред права потраживања према дужнику, има и заложно право на хипотекованој непокретности, због чега у парници у којој се тражи утврђење ништавости заложне изјаве на основу које је хипотека настала, нужно тужбом мора бити обухваћен као учесник наведеног материјално - правног односа и који из тих разлога има својство нужног супарничара.

С обзиром да у овој парници као странка није учествовао хипотекарни поверилац ВВ, чије је потраживање обезбеђено уписаном хипотеком на основу заложне изјаве чија се ништавост тражи у овој парници, правилно су судови одбили тужбени захтев тужиоца као неоснован, јер је то последица прописана одредбом члана 211. став 2. ЗПП у случају необухватања тужбом свих нужних супарничара.

Због свега наведеног, Врховни суд је на основу члана 414. став 1. Закона о парничном поступку, одлучио као у изреци.

**Председник већа – судија
Драгана Маринковић,с.р.**

За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић